

Bemærkninger til foranstående forslag til folketingsbeslutning.

Konventionens forhistorie.

Tanken om i et vesteuropæisk aktstykke at samle de grundlæggende vesteuropæiske værdimålere på socialpolitikens område og angive vejen for europæisk socialt reformarbejde fremførtes i Europarådet første gang i 1951. I 1954 nedsatte ministerudvalget en social komité, som bl. a. fik til opgave at udarbejde forslag til en sådan overenskomst. Efter et langvarigt og omfattende arbejde, der udførtes under medvirken af vedkommende regeringer, arbejdsmarkedets parter i medlemsstaterne og Det internationale Arbejdsbureau, fremlagde komitéen et aftaleudkast under navnet „Den europæiske Socialpagt“. Efter at Europarådets rådgivende forsamling havde haft forslaget til udtalelse, vedtoges det af ministerudvalget den 7. juli 1961. Pagten indeholder bestemmelser bl. a. om beskæftigelsespolitikken, erhvervsvejledning og -uddannelse, arbejdsvilkår og arbejderbeskyttelse, forenings- og forhandlingsret, socialforsikring og andre sociale beskyttelsesforanstaltninger samt familiepolitik.

Pagten undertegnedes den 18. oktober 1961 i Turin foruden af Danmark af følgende 12 af Europarådets daværende 16 medlemsstater: Belgien, Frankrig, Grækenland, Irland, Italien, Luxembourg, Nederlandene, Norge, Storbritannien, Sverige, Tyrkiet og Forbundsrepublikken Tyskland. På Danmarks vegne undertegnede departementschef Erik Dreyer i henhold til kgl. fuldmagt af 28. september 1961. Pagten skal ratificeres og træder ikke i kraft, før mindst 5 lande har ratificeret den. Foreløbig har Norge, Storbritannien og Sverige ratificeret.

I Danmark har pagtens bestemmelser været gennemgået af arbejds- og socialministeriernes internationale afdeling, der har sendt den til udtalelse hos en række myndigheder og organisationer, herunder Dansk Arbejdsgiverforening og Landsorganisationen i Danmark De samvirkende Fagforbund.

Pagtens bestemmelser vedrører såvel arbejdsministeriets som socialministeriets forretningsområde, og spørgsmålet om Danmarks ratifikation har været forelagt såvel for arbejdsministeren som for socialministeren.

Konventionens indhold.

Pagten er inddelt i 5 afsnit. Afsnit I angiver i 19 punkter de målsætninger for socialpolitikken, som

landene vil tilstræbe at leve op til med alle egnede midler. I afsnit II konkretiseres de enkelte punkter i afsnit I i 19 artikler af bindende karakter. En stat, som ratificerer pagten, behøver dog ikke at erklære sig bundet af alle 19 artikler, men ifølge afsnit III blot af et vist mindsteantal. Afsnit IV indeholder administrative forskrifter af betydning for kontrollen med, at stater, der ratificerer pagten, opfylder de påtagne forpligtelser i henhold til pagten. I afsnit V er samlet bl. a. bestemmelserne om visse begrænsninger i rækkevidden af de påtagne forpligtelser og muligheden for i visse tilfælde at indgå på forpligtelser på grundlag af bestemmelser, som er afsluttet ved kollektive aftaler og således ikke nedfældet i lovbestemmelser, samt om ikrafttræden, ændringer og opsigelse af pagten. Til pagten knytter sig endelig et tillæg, i hvilket der gives visse fortolkningsbidrag til pagtens bestemmelser.

En redegørelse for pagtens materielle indhold kan mest hensigtsmæssigt knyttes til en gennemgang af artiklerne 1-19 i pagtens afsnit II.

Artiklerne 1, 9, 10 og 15 danner en gruppe af bestemmelser, som tilsammen udgør et program for beskæftigelses- og uddannelsespolitikken. Udgangspunktet er, at enhver skal have ret til at tjene til sit eget underhold ved et frit valgt arbejde. Beskæftigelsen i de stater, som har tilsluttet sig pagten, skal holdes på et så højt og jævnt niveau som muligt, og målet er fuld beskæftigelse. Der skal findes offentlig arbejdsanvisning, som vederlagsfrit kan udnyttes af de arbejdssøgende, og samfundet skal sørge for eller fremme erhvervsvejledningen og uddannelsen. Dette gælder også erhvervsuddannelsen af invaliderede og andre handicappede samt af personer, der bliver arbejdsløse på grund af omlægninger inden for produktionen.

En anden gruppe af bestemmelser, artiklerne 2, 3, 4, 7 og 8 behandler arbejdstagernes arbejdsvilkår og arbejdsforhold. Det siges indledningsvis, at arbejdstiden pr. dag og uge skal holdes inden for grænserne af, hvad der kan anses for rimeligt, og at arbejdstiden gradvis skal afkortes i det omfang, produktionsforøgelsen og andre faktorer af betydning tillader det. Tiden, i hvilken unge arbejdere er fraværende fra arbejdspladsen på grund af uddannelse, skal normalt indregnes i arbejdstiden, og for børn under 16 år skal arbejdstiden indskrænkes til, hvad der er rimeligt under hensyntagen til